

УДК 517.928

Про побудову асимптотичного розв'язку двоточкової крайової задачі для лінійної сингулярно збуреної диференціально-алгебраїчної системи

М. Б. Віра

Ніжинський державний університет ім. М. Гоголя,
Ніжин 16600. E-mail: VyraMaryna@mail.ru

Анотація. Досліджується можливість побудови асимптотичного розв'язку двоточкової крайової задачі для лінійної сингулярно збуреної системи диференціальних рівнянь з тотожно виродженою матрицею при похідних у випадку кратного спектра граничної в'язки матриць. Знаходяться умови існування єдиного розв'язку цієї крайової задачі і побудована його асимптотика у вигляді розвинень за дробовими степенями малого параметра. В ході дослідження використовуються результати асимптотичного аналізу загального розв'язку лінійних сингулярно збурених систем диференціальних рівнянь з виродженнями

Ключові слова: сингулярні збурення, гранична в'язка матриць, кратний спектр, асимптотичний розв'язок

Розглянемо двоточкову крайову задачу

$$\varepsilon^h B(t) \frac{dx}{dt} = A(t, \varepsilon)x + f(t, \varepsilon), \quad (1)$$

$$Mx(0, \varepsilon) + Nx(T, \varepsilon) = d(\varepsilon), \quad (2)$$

де $x(t, \varepsilon)$ — шуканий n -вимірний вектор, $t \in [0; T]$; $\varepsilon \in (0; \varepsilon_0]$ — малий дійсний параметр, $h \in N$; $A(t, \varepsilon)$, $B(t)$ — квадратні матриці n -го порядку; M , N — $(n-1) \times n$ -вимірні матриці зі сталими елементами; $f(t, \varepsilon)$, $d(\varepsilon)$ — задані n - і $(n-1)$ -вимірні вектори відповідно.

Нехай виконуються такі умови:

1° матриця $A(t, \varepsilon)$ і вектор $f(t, \varepsilon)$ допускають на відрізьку $[0; T]$ рівномірні асимптотичні розвинення за степенями параметра ε :

$$A(t, \varepsilon) \sim \sum_{k=0}^{\infty} \varepsilon^k A_k(t); f(t, \varepsilon) \sim \sum_{k=0}^{\infty} \varepsilon^k f_k(t);$$

2° коефіцієнти розвинень $A_k(t)$, $f_k(t)$ і матриця $B(t)$ нескінченно диференційовані на відрізьку $[0; T]$;

3° $\det B(t) = 0, \forall t \in [0; T]$;

4° гранична в'язка матриць

$$L(t, \lambda) = A_0(t) - \lambda B(t)$$

регулярна при всіх $t \in [0; T]$ і зберігає на цьому відрізку сталу кронекерову структуру, тобто кратності всіх власних значень граничної в'язки і відповідних скінченних та нескінченних елементарних дільників є сталими на даному відрізку.

Крайова задача (1), (2) розглядалась у роботах [1,4] за умови, коли гранична в'язка матриць $A_0(t) - \lambda B(t)$ має на відрізку $[0; T]$ простий спектр. У цій статті розглянемо можливість побудови асимптотичного розв'язу крайової задачі у значно складнішому випадку, коли гранична в'язка матриць має на $[0; T]$ кратний спектр, а саме: один скінченний елементарний дільник $(\lambda - \lambda_0(t))^p$ кратністю p і один нескінченний — кратністю q ($p + q = n$).

Як показано в [2, с.97-98], скінченному елементарному дільнику $(\lambda - \lambda_0(t))^p$ відповідає жорданів ланцюжок векторів матриці $A_0(t)$ відносно $B(t)$ завдовжки p , вектори якого визначаються виразами $\varphi_i(t) = [H(t)B(t)]^{i-1}\varphi(t)$, $i = \overline{1, p}$, де $H(t)$ — напівобернена матриця для матриці $A_0(t) - \lambda_0 B(t)$, а $\varphi(t)$ — власний вектор цієї в'язки матриць. Нескінченному елементарному дільнику відповідає жорданів ланцюжок векторів матриці $B(t)$ відносно $A_0(t)$ завдовжки q , вектори якого визначаються виразами $\tilde{\varphi}_i(t) = [G(t)A_0(t)]^{i-1}\tilde{\varphi}(t)$, $i = \overline{1, q}$, де $G(t)$ — напівобернена матриця для матриці $B(t)$.

Позначимо $\psi(t)$ і $\tilde{\psi}(t)$ — нулі матриць $(A_0 - \lambda_0 B)^*$ та B^* відповідно і визначимо їх так, щоб виконувалися співвідношення

$$(B(HB)^{i-1}\varphi, \psi) = \delta_{i,p}, i = \overline{1, p}, (A_0(GA_0)^{j-1}\tilde{\varphi}, \tilde{\psi}) = \delta_{j,q}, j = \overline{1, q},$$

де $\delta_{i,j}$ — символ Кронекера, що завжди можливо [2]. Згідно з теорією асимптотичного інтегрування вироджених лінійних систем диференціальних рівнянь, розробленою в [2,3], асимптотичні розвинення лінійно незалежних розв'язків однорідної системи

$$\varepsilon^h B(t) \frac{dx}{dt} = A(t, \varepsilon)x, \quad (3)$$

що відповідають скінченному елементарному дільнику, можна побудувати у вигляді

$$x(t, \varepsilon) = u(t, \varepsilon) \exp(\varepsilon^{-h} \int_0^t (\lambda_0(\tau) + \lambda(\tau, \varepsilon)) d\tau), \quad (4)$$

де $u(t, \varepsilon)$ — n -вимірний вектор-функція, $\lambda(t, \varepsilon)$ — скалярна вектор-функція, які зображаються формальними розвиненнями за дробовими степенями малого параметра. При цьому, як показано в [2], функція $\lambda(t, \varepsilon)$ має задовольняти рівняння розгалуження

$$\lambda^p + \sum_{s=1}^{\infty} \varepsilon^s L_{0s} + \sum_{k=1}^{\infty} \sum_{s=1}^{\infty} \varepsilon^s L_{ks} [\lambda^k] = 0, \quad (5)$$

коефіцієнти якого виражаються формулами

$$L_{0s} = \sum_{j=1}^s (-1)^j (P_j^s(H\Gamma)\varphi, \psi), s = 1, 2, \dots,$$

$$L_{ks}[\lambda^k] = \sum_{i=0}^{\lfloor \frac{s}{h} \rfloor} \sum_{j=0}^{s-ih} (-1)^j D^i[\lambda^k] (P_{i+k,j}^{s-hi}(HB, H\Gamma)\varphi, \psi), k, s = 1, 2, \dots$$

Відповідний вектор $u(t, \varepsilon)$ зображається у вигляді

$$u(t, \varepsilon) = \varphi + \sum_{s=1}^{\infty} \varepsilon^s H \tilde{L}_{0s} \varphi + \sum_{k=1}^{\infty} \sum_{s=0}^{\infty} \varepsilon^s H \tilde{L}_{ks}[\lambda^k] \varphi, \quad (6)$$

де

$$\tilde{L}_{0s} = \sum_{j=1}^s (-1)^j P_j^s(H\Gamma), s = 1, 2, \dots,$$

$$\tilde{L}_{ks}[\lambda^k] = \sum_{i=0}^{\lfloor \frac{s}{h} \rfloor} \sum_{j=0}^{s-ih} (-1)^j D^i[\lambda^k] P_{i+k,j}^{s-hi}(HB, H\Gamma), k = 1, 2, \dots, s = 0, 1, \dots \quad (7)$$

Символом $P_{s,k}^m(HB, H\Gamma)$ тут позначено суму всеможливих "добутків" s множників матриць HB і k операторів $H\Gamma_{j_1}, H\Gamma_{j_2}, \dots, H\Gamma_{j_k}$ з натуральними індексами, сума яких $j_1 + j_2 + \dots + j_k = m$, де $\Gamma_k = A_k(t) - \delta_{k,h} B(t) \frac{d}{dt}$, $k = 1, 2, \dots$. При цьому перший множник H у всіх доданках цього виразу "відбирається тобто першим "множником" у них є або B або Γ_j з відповідним індексом. Символом $D^i[\lambda^k]$ позначається диференціальний вираз, що являє собою суму всеможливих добутків k "множників" λ та i "множників" $D = \frac{d}{dt}$. При цьому оператор D діє на весь вираз, який міститься праворуч від нього, наприклад,

$$D^2[\lambda^2] = D^2\lambda^2 + D\lambda D\lambda + \lambda D^2\lambda = 3(\lambda')^2 + 4\lambda\lambda''.$$

Доведено, що за відсутності точок повороту рівняння розгалуження (5) завжди має p розв'язків $\lambda_i(t, \varepsilon)$, які можна знайти у вигляді формальних розвинень за дробовими степенями малого параметра, показники яких залежать від поведінки коефіцієнтів $L_{ks}[\lambda^k]$ і визначаються за допомогою діаграм Ньютона.

Розглянемо найпростіший випадок, коли

$$L_{01} = -(\Gamma_1\varphi, \psi) = (A_1\varphi, \psi) + \delta_{h,1}(\varphi', \psi) \neq 0, \forall t \in [0; T]. \quad (8)$$

Тоді відповідна діаграма Ньютона має вигляд відрізка, що сполучає точки з координатами $(0; 1)$ і $(p; 0)$ (на осі Ox відкладаємо показники степеня λ , а на осі ординат — показники степенів ε членів рівняння (5)). Звідси випливає, що тангенс

кута нахилу діаграми до від'ємного напрямку осі Ox дорівнює $\frac{1}{p}$. Тому відповідні розвинення для функцій $\lambda_i(t, \varepsilon)$ можна побудувати за степенями $\mu_1 = \varepsilon^{\frac{1}{p}}$:

$$\lambda_j(t, \varepsilon) = \sum_{k=1}^{\infty} \mu_1^k \lambda_k^{(j)}(t), j = \overline{1, p}. \quad (9)$$

При цьому перший коефіцієнт цього розвинення задовольняє визначальне рівняння

$$(\lambda_1^{(j)}(t))^p + L_{01} = 0, \quad (10)$$

з якого знаходимо

$$\lambda_1^{(j)}(t) = \sqrt[p]{|(\Gamma_1 \varphi, \psi)|} \exp\left(i \frac{\arg(\Gamma_1 \varphi, \psi) + 2\pi(j-1)}{p}\right), j = \overline{1, p}.$$

Підставивши ряд (9) у рівняння розгалуження (5), дістанемо

$$\sum_{k=p}^{\infty} \mu_1^k P_p^k(\lambda^{(i)}) + \sum_{k=p}^{\infty} \mu_1^k L_{0, \frac{k}{p}} + \sum_{k=p+1}^{\infty} \sum_{s=1}^{\lfloor \frac{k-1}{p} \rfloor} \sum_{j=1}^{k-sp} \mu_1^k L_{js}[P_j^{k-sp}(\lambda^{(i)})] = 0, \quad (11)$$

де $L_{0, \frac{k}{p}} = 0$, якщо число k не ділиться на p . Прирівнявши в (11) вирази при однакових степенях μ_1 , отримаємо нескінченну систему рівнянь

$$P_p^k(\lambda^{(i)}) + L_{0, \frac{k}{p}} + \sum_{s=1}^{\lfloor \frac{k-1}{p} \rfloor} \sum_{j=1}^{k-sp} L_{js}[P_j^{k-sp}(\lambda^{(i)})] = 0, k = p, p+1, \dots \quad (12)$$

Перше рівняння цієї системи (при $k = p$) збігається із визначальним рівнянням (10). Поклавши в ньому $p+k$ замість k і взявши до уваги, що

$$P_p^{p+k}(\lambda^{(i)}) = p(\lambda_1^{(i)})^{p-1} \lambda_{k+1}^{(i)} + \tilde{P}_p^{p+k}(\lambda^{(i)}),$$

де $\tilde{P}_p^{p+k}(\lambda^{(i)})$ — та частина виразу $P_p^{p+k}(\lambda^{(i)})$, яка містить тільки ті $\lambda_j^{(i)}$, індекси яких $j < k+1$, а третій доданок у (12) не містить $\lambda_j^{(i)}$, індекси яких перевищують k , матимемо таку рекурентну формулу для визначення коефіцієнтів розвинення (9):

$$\lambda_{k+1}^{(i)}(t) = -\frac{1}{p(\lambda_1^{(i)})^{p-1}} \left(\tilde{P}_p^{p+k}(\lambda^{(i)}) + L_{0, \frac{p+k}{p}} + \sum_{s=1}^{\lfloor \frac{p+k-1}{p} \rfloor} \sum_{j=1}^{p+k-sp} L_{js}[P_j^{p+k-ps}(\lambda^{(i)})] \right). \quad (13)$$

Щоб одержати відповідні розвинення для векторів $u_i(t, \varepsilon)$, підставимо (9) у (6). Перегрупувавши доданки, дістанемо розвинення

$$u_i(t, \varepsilon) = \varphi(t) + \sum_{k=1}^{\infty} \mu_1^k u_k^{(i)}(t), i = \overline{1, p},$$

коефіцієнти яких визначаються формулами

$$u_k^{(i)}(t) = \sum_{s=0}^{\lfloor \frac{k-1}{p} \rfloor} \sum_{j=1}^{k-sp} H\tilde{L}_{js}[P_j^{k-ps}(\lambda^{(i)})]\varphi + H\tilde{L}_{0, \frac{k}{p}}\varphi, k = 1, 2, \dots, i = \overline{1, p}. \quad (14)$$

Однорідна система (3) крім p розв'язків першої групи вигляду (4), що відповідають скінченному елементарному дільнику граничної в'язки матриць $A_0 - \lambda B(t)$, матиме ще і розв'язки другої групи, які відповідають нескінченному елементарному дільнику.

Згідно з теорією, розробленою в [2], асимптотичні розвинення цих розв'язків можна побудувати у вигляді

$$x(t, \varepsilon) = v(t, \varepsilon) \exp\left(\varepsilon^{-h} \int_0^t \frac{d\tau}{\xi(\tau, \varepsilon)}\right), \quad (15)$$

де $v(t, \varepsilon)$ — n -вимірний вектор-функція, $\xi(t, \varepsilon)$ — скалярна вектор-функція, які зображаються формальними розвиненнями за дробовими степенями малого параметра. При цьому, функція $\xi(t, \varepsilon)$ має задовольняти рівняння розгалуження

$$\xi^q + \sum_{k=1}^{\infty} \sum_{s=1}^{\infty} \varepsilon^s M_{ks}[\xi^k] = 0, \quad (16)$$

коефіцієнти якого виражаються формулами:

$$M_{1s}[\xi] = \xi(A_s \tilde{\varphi}, \tilde{\psi}), s = 1, 2, \dots, \\ M_{ks}[\xi^k] = \sum_{j=0}^{\min(k-2; \lfloor \frac{s}{h} \rfloor)} (-1)^j \xi^2 \tilde{D}^j(\xi^{k-2})(P_{k-j}^{s-hj}(G\Gamma)\tilde{\varphi}, \tilde{\psi}), k, s = 1, 2, \dots, \quad (17)$$

де $\tilde{D}^j(\xi^s)$ — сума всеможливих добутоків j множників $D\xi$ та $s - j$ множників ξ , а відповідний вектор $v(t, \varepsilon)$ зображається у вигляді

$$v(t, \varepsilon) = \tilde{\varphi} + \sum_{k=1}^{\infty} \sum_{s=0}^{\infty} \varepsilon^s G\tilde{M}_{ks}[\xi^k]\tilde{\varphi}, \quad (18)$$

де

$$\tilde{M}_{k0}[\xi^k] = \xi^k A_0(GA_0)^{k-1}, k = 1, 2, \dots, \\ \tilde{M}_{ks}[\xi^k] = \sum_{j=0}^{\min(k-1; \lfloor \frac{s}{h} \rfloor)} (-1)^j \xi \tilde{D}^j(\xi^{k-1})P_{k-j}^{s-hj}(G\Gamma), k, s = 1, 2, \dots \quad (19)$$

Розглянемо найбільш простий випадок, коли коефіцієнт M_{11} відмінний від нуля, тобто виконується умова

$$(A_1 \tilde{\varphi}, \tilde{\psi}) \neq 0, \forall t \in [0; T]. \quad (20)$$

Тоді діаграма Ньютона, побудована за коефіцієнтами рівняння розгалуження (16) має вигляд відрізка, що сполучає точки з координатами $(1; 1)$ та $(q; 0)$ (на осі абсцис відкладаємо показники степеня ξ , а на осі ординат — показники степеня ε членів рівняння (16)). Тангенс кута нахилу діаграми до від'ємного напрямку осі абсцис дорівнює довжині проєкції діаграми на вісь абсцис, а саме $q - 1$. Звідки випливає, що це рівняння має $q - 1$ розв'язків $\xi_i(t, \varepsilon)$, $i = \overline{1, q - 1}$, які можна побудувати у вигляді розвинень за степенями $\mu_2 = \varepsilon^{\frac{1}{q-1}}$:

$$\xi_i(t, \varepsilon) = \sum_{k=1}^{\infty} \mu_2^k \xi_k^{(i)}(t), i = \overline{1, q - 1}. \quad (21)$$

При цьому перший коефіцієнт розвинення (21) задовольняє відповідне визначальне рівняння

$$(\xi_1^{(i)})^q + \xi_1^{(i)}(t)M_{11} = 0, \quad (22)$$

звідки знаходимо

$$\xi_1^{(j)}(t) = \sqrt[q-1]{-(A_1 \tilde{\varphi}, \tilde{\psi})} \exp\left(i \frac{\arg(-(A_1 \tilde{\varphi}, \tilde{\psi})) + 2\pi(j-1)}{q-1}\right), j = \overline{1, q-1}.$$

Для знаходження наступних коефіцієнтів підставимо ряд (21) у рівняння (16). Перегрупувавши доданки і прирівнявши вирази з однаковими степенями μ_2 , дістанемо нескінченну систему рівнянь

$$P_q^k(\xi^{(i)}) + \sum_{s=1}^{\lfloor \frac{k-1}{q-1} \rfloor} \sum_{j=1}^{k-(q-1)s} M_{js} [P_j^{k-(q-1)s}(\xi^{(i)})] = 0, k = q+1, \dots$$

Поклавши в ній $q+k$ замість k , дістанемо

$$\begin{aligned} P_q^{q+k}(\xi^{(i)}) + M_{11}[\xi_{k+1}^{(i)}] + \sum_{s=2}^{\lfloor \frac{q+k-1}{q-1} \rfloor} \sum_{j=1}^{q+k-(q-1)s} M_{js} [P_j^{q+k-(q-1)s}(\xi^{(i)})] + \\ + \sum_{j=2}^{k+1} M_{j1} [P_j^{k+1}(\xi^{(i)})] = 0. \end{aligned} \quad (23)$$

Згідно з (17), (22) виконується рівність

$$P_q^{q+k}(\xi^{(i)}) + M_{11}[\xi_{k+1}^{(i)}] = -(q-1)\xi_{k+1}^{(i)}M_{11} + \tilde{P}_q^{q+k}(\xi^{(i)}),$$

де $\tilde{P}_q^{q+k}(\xi^{(i)})$ — та частина виразу $P_q^{q+k}(\xi^{(i)})$, яка не містить $\xi_{k+1}^{(i)}$. Тоді із рівняння (23) дістанемо таку рекурентну формулу для знаходження коефіцієнтів розвинення (21):

$$\xi_{k+1}^{(i)}(t) = \frac{1}{(q-1)(A_1 \tilde{\varphi}, \tilde{\psi})} \left[\sum_{s=2}^{\lfloor \frac{q+k-1}{q-1} \rfloor} \sum_{j=1}^{q+k-(q-1)s} M_{js} [P_j^{q+k-(q-1)s}(\xi^{(i)})] + \right.$$

$$+ \sum_{j=2}^{k+1} M_{j1}[P_j^{k+1}(\xi^{(i)})], k = 1, 2, \dots, i = \overline{1, q-1}.$$

Підставивши ряд (21) у (18) і здійснивши відповідні дії над формальними рядами та згрупувавши доданки з однаковими степенями μ_2 , дістанемо формальні розвинення для вектор-функції $v_i(t, \varepsilon)$:

$$v_i(t, \varepsilon) = \tilde{\varphi}(t) + \sum_{k=1}^{\infty} \mu_2^k v_k^{(i)}(t), i = \overline{1, q-1},$$

коефіцієнти яких виражаються формулами

$$v_k^{(i)}(t) = \sum_{s=0}^{\lfloor \frac{k-1}{q-1} \rfloor} \sum_{j=1}^{k-(q-1)s} G \widetilde{M}_{js}[P_j^{k-(q-1)s}(\xi^{(i)})] \tilde{\varphi}, k = 1, 2, \dots$$

Таким чином, за виконанням умов (8), (20), однорідна система (3) має p формальних розв'язків, що відповідають скінченному елементарному дільнику, вигляду (4) та $q-1$ формальних розв'язків, що відповідають нескінченному елементарному дільнику, вигляду (15).

Частинний розв'язок неоднорідної системи (1) шукаємо у вигляді

$$x(t, \varepsilon) = \tilde{v}(t, \varepsilon),$$

де $\tilde{v}(t, \varepsilon)$ — n -вимірна вектор-функція, що зображається розвиненням

$$\tilde{v}(t, \varepsilon) = \sum_{k=0}^{\infty} \varepsilon^k \tilde{v}_k(t). \tag{24}$$

Підставивши останнє розвинення у систему (1) і прирівнявши вирази при однакових степенях ε , дістанемо систему рівнянь:

$$A_0(t) \tilde{v}_k(t) = B(t) \tilde{v}'_{k-h}(t) - \sum_{i=1}^k A_i(t) \tilde{v}_{k-i}(t) - f_k(t), k = 0, 1, \dots$$

Нехай

$$\det A_0(t) \neq 0, \forall t \in [0; T], \tag{25}$$

тоді із останньої системи одержимо

$$\tilde{v}_k(t) = A_0^{-1}(t) [B(t) \tilde{v}'_{k-h}(t) - \sum_{i=1}^k A_i(t) \tilde{v}_{k-i}(t) - f_k(t)], k = 0, 1, \dots \tag{26}$$

Припустимо тепер, що виконуються умови:

$$Re \lambda_0(t) < 0, Re \xi_1^{(i)}(t) < 0, i = \overline{1, l}, Re \xi_1^{(j)} > 0, j = \overline{l+1, q-1}. \tag{27}$$

Тоді розв'язок крайової задачі (1), (2) будемо у вигляді суми лінійної комбінації розв'язків однорідної системи і частинного розв'язку неоднорідної системи:

$$\begin{aligned}
 x(t, \varepsilon) = & \mu_1^{-(p-1)} \sum_{i=1}^p u_i(t, \mu_1) c_i(\varepsilon) \exp(\varepsilon^{-h} \int_0^t \lambda_i(\tau, \mu_1) d\tau) + \\
 & \mu_2^{-(l-1)} \sum_{i=1}^l v_i(t, \mu_2) \tilde{c}_i(\varepsilon) \exp(\varepsilon^{-h} \int_0^t \frac{d\tau}{\xi_i(\tau, \mu_2)}) + \\
 & + \mu_2^{-(q-l-2)} \sum_{i=l+1}^{q-1} v_i(t, \mu_2) \tilde{c}_i(\varepsilon) \exp(-\varepsilon^{-h} \int_t^T \frac{d\tau}{\xi_i(\tau, \mu_2)}) + \tilde{v}(t, \varepsilon), \quad (28)
 \end{aligned}$$

де $c_i(\varepsilon)$, $i = \overline{1, p}$, $\tilde{c}_j(\varepsilon)$, $j = \overline{1, q-1}$ — скалярні множники, які розкладаються в формальні степеневі ряди

$$c_i(\varepsilon) = \sum_{k=0}^{\infty} \mu^k c_k^{(i)}, \quad i = \overline{1, p},$$

$$\tilde{c}_j(\varepsilon) = \sum_{k=0}^{\infty} \mu^k \tilde{c}_k^{(j)}, \quad j = \overline{1, q-1}, \quad \mu = \sqrt[p(q-1)]{\varepsilon},$$

коефіцієнти яких $c_k^{(i)}$, $\tilde{c}_k^{(j)}$, $k = 0, 1, \dots$, підлягають визначенню із крайової умови (2). Підставивши вектор (28) у крайову умову (2) і знехтувавши, на підставі умови (27), експоненціально малими доданками, отримуємо:

$$\begin{aligned}
 & \mu^{-(p-1)(q-1)} \sum_{i=1}^p M u_i(0, \mu_1) c_i(\varepsilon) + \mu^{-(l-1)p} \sum_{i=1}^l M v_i(0, \mu_2) \tilde{c}_i(\varepsilon) + \\
 & + \mu^{-(q-l-2)p} \sum_{i=l+1}^{q-1} N v_i(T, \mu_2) \tilde{c}_i(\varepsilon) = d(\varepsilon) - M \tilde{v}(0, \varepsilon) - N \tilde{v}(T, \varepsilon).
 \end{aligned}$$

Припустимо, для визначеності, що $p \geq q-1$. Тоді $(p-1)(q-1) > (l-1)p$, $(p-1)(q-1) > (q-l-2)p$. Помноживши останнє рівняння на $\mu^{(p-1)(q-1)}$ і прирівнявши коефіцієнти при однакових степенях μ , дістанемо систему рівнянь

$$\begin{aligned}
 & \sum_{i=1}^p \sum_{j=0}^{\lfloor \frac{k}{q-1} \rfloor} M u_j^{(i)}(0) c_{k-(q-1)j}^{(i)} + \sum_{i=1}^l \sum_{j=0}^{\lfloor \frac{k-(q-1)(p-1)+p(l-1)}{p} \rfloor} M v_j^{(i)}(0) \tilde{c}_{k-(q-1)(p-1)+p(l-1)-pj}^{(i)} + \\
 & + \sum_{i=l+1}^{q-1} \sum_{j=0}^{\lfloor \frac{k-(q-1)(p-1)+p(q-l-2)}{p} \rfloor} N v_j^{(i)}(T) \tilde{c}_{k-(q-1)(p-1)+p(q-l-2)-pj}^{(i)} = l \frac{k-(q-1)(p-1)}{p(q-1)}, \quad k = 0, 1, \dots, \quad (29)
 \end{aligned}$$

де $l_k = d_k - M\tilde{v}_k(0) - N\tilde{v}_k(T)$, причому $l_{\frac{a}{b}} = 0$, якщо a не ділиться на b або $\frac{a}{b} < 0$.

Нехай

$$\det U_0 \neq 0, \quad (30)$$

де

$$\begin{aligned} U_0 &= [M\varphi(0), MH(0)B(0)\varphi(0), \dots, M[H(0)B(0)]^{p-1}\varphi(0), \\ &M\tilde{\varphi}(0), MG(0)A_0(0)\tilde{\varphi}(0), \dots, M[G(0)A_0(0)]^{l-1}\tilde{\varphi}(0), \\ &N\tilde{\varphi}(T), NG(T)A_0(T)\tilde{\varphi}(T), \dots, N[G(T)A_0(T)]^{q-l-2}\tilde{\varphi}(T)]. \end{aligned}$$

Підставимо відповідні вектор-функції у систему (29). Взявши до уваги (7), (19) і змінивши порядок сумування, дістанемо

$$\begin{aligned} &\sum_{i=1}^p \sum_{s=0}^{\lfloor \frac{k}{q-1} \rfloor \lfloor \frac{k}{q-1} \rfloor} \sum_{j=s}^{\lfloor \frac{k}{q-1} \rfloor \lfloor \frac{k}{q-1} \rfloor} P_s^j(\lambda^{(i)}(0)) c_{k-(q-1)j}^{(i)} M(HB)^s \varphi(0) + \\ &+ \sum_{i=1}^l \sum_{s=0}^{\lfloor \frac{k-(q-1)(p-1)+p(l-1)}{p} \rfloor \lfloor \frac{k-(q-1)(p-1)+p(l-1)}{p} \rfloor} \sum_{j=s}^{\lfloor \frac{k-(q-1)(p-1)+p(l-1)}{p} \rfloor \lfloor \frac{k-(q-1)(p-1)+p(l-1)}{p} \rfloor} P_s^j(\xi^{(i)}(0)) \tilde{c}_{k-(q-1)(p-1)+p(l-1)-pj}^{(i)} M(GA_0)^s \tilde{\varphi}(0) + \\ &+ \sum_{i=l+1}^{q-1} \sum_{s=0}^{\lfloor \frac{k-(q-1)(p-1)+p(q-l-2)}{p} \rfloor \lfloor \frac{k-(q-1)(p-1)+p(q-l-2)}{p} \rfloor} \sum_{j=s}^{\lfloor \frac{k-(q-1)(p-1)+p(q-l-2)}{p} \rfloor \lfloor \frac{k-(q-1)(p-1)+p(q-l-2)}{p} \rfloor} P_s^j(\xi^{(i)}(T)) \tilde{c}_{k-(q-1)(p-1)+p(q-l-2)-pj}^{(i)} \times \\ &\quad \times N(GA_0)^s \tilde{\varphi}(T) = \tilde{l}_k, k = 0, 1, \dots, \end{aligned} \quad (31)$$

$$\begin{aligned} \tilde{l}_k &= l_{\frac{k-(q-1)(p-1)}{p(q-1)}} - \sum_{i=1}^p \sum_{j=0}^{\lfloor \frac{k}{q-1} \rfloor} MH\tilde{L}_{0,\frac{j}{p}} \varphi(0) c_{k-(q-1)j}^{(i)} - \\ &- \sum_{i=1}^p \sum_{j=0}^{\lfloor \frac{k}{q-1} \rfloor} \sum_{s=1}^{\lfloor \frac{j-1}{p} \rfloor} \sum_{r=1}^{j-ps} MH\tilde{L}_{rs} [P_r^{j-ps}(\lambda^{(i)}(0))] c_{k-(q-1)j}^{(i)} \varphi(0) - \\ &- \sum_{i=1}^l \sum_{j=1}^{\lfloor \frac{k-(q-1)(p-1)+p(l-1)}{p} \rfloor} \sum_{s=1}^{\lfloor \frac{j-1}{q-1} \rfloor} \sum_{r=1}^{j-(q-1)s} \tilde{M}_{rs} [P_r^{j-(q-1)s}(\xi^{(i)}(0))] \tilde{c}_{k-(q-1)(p-1)+p(l-1)-pj}^{(i)} \times \\ &\quad \times MG\tilde{\varphi}(0) - \sum_{i=1}^l \sum_{j=0}^{\lfloor \frac{k-(q-1)(p-1)+p(l-1)}{p} \rfloor} MG\tilde{M}_{0,\frac{j}{q-1}}(0) \tilde{\varphi}(0) \tilde{c}_{k-(q-1)(p-1)+p(l-1)-pj}^{(i)} - \\ &- \sum_{i=l+1}^{q-1} \sum_{j=1}^{\lfloor \frac{k-(q-1)(p-1)+p(q-l-2)}{p} \rfloor} \sum_{s=1}^{\lfloor \frac{j-1}{q-1} \rfloor} \sum_{r=1}^{j-(q-1)s} \tilde{M}_{rs} [P_r^{j-(q-1)s}(\xi^{(i)}(T))] \tilde{c}_{k-(q-1)(p-1)+p(q-l-2)-pj}^{(i)} \times \end{aligned}$$

$$\times NG\tilde{\varphi}(T) - \sum_{i=l+1}^{q-1} \sum_{j=1}^{\left[\frac{k-(q-1)(p-1)+p(q-l-2)}{p}\right]} NG\tilde{M}_{0, \frac{j}{q-1}}(T)\tilde{\varphi}(T)\tilde{c}_{k-(q-1)(p-1)+p(q-l-2)-pj}^{(i)}$$

Проаналізуємо одержані рівняння. При $k < (q-1)(p-1)$ у це рівняння входять вектори $M(HB)^s\varphi(0)$, $s = \overline{0, p-2}$, $M(GA_0)^i\tilde{\varphi}(0)$, $i = \overline{0, l-2}$, $N(GA_0)^j\tilde{\varphi}(T)$, $j = \overline{0, q-l-s}$, які є стовпцями матриці U_0 . А оскільки матриця U_0 неособлива, то ці вектори лінійно незалежні. Крім того, $\tilde{l}_k = 0$ при $k < (q-1)(p-1)$. Тому, враховуючи лінійну незалежність цих векторів, із (31) дістанемо

$$\sum_{i=1}^p \sum_{j=s}^{\left[\frac{k}{q-1}\right]} P_s^j(\lambda^{(i)}(0))c_{k-(q-1)j}^{(i)} = 0, s = \overline{\left[\frac{k}{q-1}\right]}, \quad (32)$$

$$\sum_{i=1}^l \sum_{j=s}^{\left[\frac{k-(q-1)(p-1)+p(l-1)}{p}\right]} P_s^j(\xi^{(i)}(0))\tilde{c}_{k-(q-1)(p-1)+p(l-1)-pj}^{(i)} = 0, \quad (33)$$

$$s = \overline{\left[\frac{k-(q-1)(p-1)+p(l-1)}{p}\right]},$$

$$\sum_{i=l+1}^{q-1} \sum_{j=s}^{\left[\frac{k-(q-1)(p-1)+p(q-l-2)}{p}\right]} P_s^j(\xi^{(i)}(T))\tilde{c}_{k-(q-1)(p-1)+p(q-l-2)-pj}^{(i)} = 0, \quad (34)$$

$$s = \overline{\left[\frac{k-(q-1)(p-1)+p(q-l-2)}{p}\right]}.$$

Розглянемо рівняння (31) при $k = (q-1)(p-1)$:

$$\begin{aligned} & \sum_{i=1}^p \sum_{s=0}^{p-1} \sum_{j=s}^{p-1} P_s^j(\lambda^{(i)}(0))c_{(q-1)(p-1)-(q-1)j} M(HB)^s\varphi(0) + \\ & + \sum_{i=1}^l \sum_{s=0}^{l-1} \sum_{j=s}^{l-1} P_s^j(\xi^{(i)}(0))\tilde{c}_{p(l-1)-pj} M(GA_0)^s\tilde{\varphi}(0) + \\ & + \sum_{j=l+1}^{q-1} \sum_{s=0}^{q-l-2} \sum_{j=s}^{q-l-2} P_s^j(\xi^{(i)}(T))\tilde{c}_{p(q-l-2)-pj} N(GA_0)^s\tilde{\varphi}(T) = l_0. \end{aligned} \quad (35)$$

Розкладемо вектор l_0 за векторами базису $M(HB)^s\varphi(0)$, $s = \overline{0, p-1}$, $M(GA_0)^i\tilde{\varphi}(0)$, $i = \overline{0, l-1}$, $N(GA_0)^j\tilde{\varphi}(T)$, $j = \overline{1, q-l-2}$:

$$l_0 = \sum_{s=0}^{p-1} \alpha_s^{((q-1)(p-1))} M(H(0)B(0))^s\varphi(0) +$$

$$\begin{aligned}
 & + \sum_{s=0}^{l-1} \alpha_{p+s}^{((q-1)(p-1))} M(G(0)A_0(0))^s \tilde{\varphi}(0) + \\
 & + \sum_{s=0}^{q-l-2} \alpha_{p+l+s}^{((q-1)(p-1))} N(G(T)A_0(T))^s \tilde{\varphi}(T).
 \end{aligned}$$

Враховуючи лінійну незалежність базисних векторів, з рівняння (35) дістанемо

$$\sum_{i=1}^p \sum_{j=s}^{p-1} P_s^j(\lambda^{(i)}(0)) c_{(q-1)(p-1)-(q-1)j}^{(i)} = \alpha_s^{(q-1)(p-1)}, s = \overline{0, p-1}, \quad (36)$$

$$\sum_{i=1}^l \sum_{j=s}^{l-1} P_s^j(\xi^{(i)}(0)) \tilde{c}_{p(l-1)-pj}^{(i)} = \alpha_{p+s}^{((q-1)(p-1))}, s = \overline{0, l-1}, \quad (37)$$

$$\sum_{i=l+1}^{q-1} \sum_{j=s}^{q-l-2} P_s^j(\xi^{(i)}(T)) \tilde{c}_{p(q-l-2)-pj}^{(i)} = \alpha_{p+l+s}^{(q-1)(p-1)}, s = \overline{0, q-l-2}. \quad (38)$$

Взявши $p-1$ рівнянь із системи (32) (при $k = (q-1)s, s = \overline{0, p-2}$) і останнє рівняння із системи (36) (при $s = p-1$), дістанемо систему p рівнянь відносно невідомих $c_0^{(i)}, i = \overline{1, p}$:

$$\begin{aligned}
 & \sum_{i=1}^p c_0^{(i)} = 0, \\
 & \sum_{i=1}^p \lambda_1^{(i)}(0) c_0^{(i)} = 0, \\
 & \dots\dots\dots \\
 & \sum_{i=1}^p [\lambda_1^{(i)}(0)]^{p-2} c_0^{(i)} = 0, \\
 & \sum_{i=1}^p [\lambda_1^{(i)}(0)]^{p-1} c_0^{(i)} = \alpha_{p-1}^{((q-1)(p-1))},
 \end{aligned}$$

яку можна записати у вигляді

$$W_1 c_0 = m_0,$$

де

$$W_1 = \begin{pmatrix} 1 & 1 & \dots & 1 \\ \lambda_1^{(1)}(0) & \lambda_1^{(2)}(0) & \dots & \lambda_1^{(p)}(0) \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ (\lambda_1^{(1)}(0))^{p-1} & (\lambda_1^{(2)}(0))^{p-1} & \dots & (\lambda_1^{(p)}(0))^{p-1} \end{pmatrix},$$

$$c_0 = \text{col}(c_0^{(1)}, c_0^{(2)}, \dots, c_0^{(p)}), m_0 = \text{col}(0, \dots, 0, \alpha_{p-1}^{((q-1)(p-1))}).$$

Визначник матриці W_1 є визначником Вандермонда, і, отже, не дорівнює нулю, оскільки $\lambda_1^{(i)}(0) \neq \lambda_1^{(j)}(0)$ при $i \neq j$. Отже,

$$c_0 = W^{-1}m_0.$$

Взявши рівняння із (33) при $k = ps + (q-1)(p-1) - p(l-1)$, $s = \overline{0, l-2}$ і останнє рівняння із (37) (при $s = l-1$), дістанемо аналогічну систему рівнянь відносно сталих $\tilde{c}_0^{(i)}$, $i = \overline{1, l}$:

$$\begin{aligned} \sum_{i=1}^l \tilde{c}_0^{(i)} &= 0, \\ \sum_{i=1}^l \xi_1^{(i)}(0) \tilde{c}_0^{(i)} &= 0, \\ &\dots\dots\dots \\ \sum_{i=1}^l [\xi_1^{(i)}(0)]^{l-2} \tilde{c}_0^{(i)} &= 0, \\ \sum_{i=1}^l [\xi_1^{(i)}(0)]^{l-1} \tilde{c}_0^{(i)} &= \alpha_{p+l-1}^{((q-1)(p-1))}, \end{aligned}$$

або у векторно-матричному вигляді

$$W_2 \tilde{c}_0 = \tilde{m}_0,$$

де

$$W_2 = \begin{pmatrix} 1 & \dots & 1 \\ \xi_1^{(1)}(0) & \dots & \xi_1^{(l)}(0) \\ \dots & \dots & \dots \\ (\xi_1^{(1)}(0))^{l-1} & \dots & (\xi_1^{(l)}(0))^{l-1} \end{pmatrix},$$

$\tilde{c}_0 = \text{col}(\tilde{c}_0^{(1)}, \tilde{c}_0^{(2)}, \dots, \tilde{c}_0^{(l)})$, $\tilde{m}_0 = \text{col}(0, \dots, 0, \alpha_{p+l-1}^{((q-1)(p-1))})$. Оскільки $\xi_1^{(i)}(0) \neq \xi_1^{(j)}(0)$, $i \neq j$, то $\det W_2 \neq 0$ і, отже,

$$\tilde{c}_0 = W_2^{-1} \tilde{m}_0.$$

Нарешті, взявши із системи (34) $q-l-2$ рівнянь: при $k = ps + (q-1)(p-1) - p(q-l-2)$, $s = \overline{0, q-l-3}$ і останнє рівняння з (38) (при $s = q-l-2$), отримаємо систему рівнянь відносно сталих $\tilde{c}_0^{(i)}$ з індексами $i = \overline{l+1, q-1}$:

$$\begin{aligned} \sum_{i=l+1}^{q-1} \tilde{c}_0^{(i)} &= 0, \\ \sum_{i=l+1}^{q-1} \xi_1^{(i)}(T) \tilde{c}_0^{(i)} &= 0, \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} & \dots\dots\dots \\ & \sum_{i=l+1}^{q-1} [\xi_1^{(i)}(T)]^{q-l-3} \tilde{c}_0^{(i)} = 0, \\ & \sum_{i=l+1}^{q-1} [\xi_1^{(i)}(T)]^{q-l-2} \tilde{c}_0^{(i)} = \alpha_{p+q-2}^{((q-1)(p-1))}, \end{aligned}$$

яка у векторно-матричній формі записується у вигляді

$$W_3 \hat{c}_0 = \hat{m}_0,$$

де

$$W_3 = \begin{pmatrix} 1 & \dots & 1 \\ \xi_1^{(l+1)}(T) & \dots & \xi_1^{(q-1)}(T) \\ \dots & \dots & \dots \\ (\xi_1^{(l+1)}(T))^{q-l-2} & \dots & (\xi_1^{(q-1)}(T))^{q-l-2} \end{pmatrix},$$

$\hat{c}_0 = \text{col}(\tilde{c}_0^{(l+1)}, \tilde{c}_0^{(l+2)}, \dots, \tilde{c}_0^{(q-1)})$, $\hat{m}_0 = \text{col}(0, \dots, 0, \alpha_{p+q-2}^{((q-1)(p-1))})$. Оскільки $\xi_1^{(i)} \neq \xi_1^{(j)}$ при $i \neq j$, то $\det W_3 \neq 0$, і, отже,

$$\hat{c}_0 = W_3^{-1} \hat{m}_0.$$

Аналогічно знайдемо сталі $c_k^{(i)}$, $i = \overline{1, p}$, $\tilde{c}_k^{(j)}$, $j = \overline{1, q-1}$, $k = 1, 2, \dots$

Переконаємося, що побудований таким чином формальний розв'язок має асимптотичний характер. Для цього розглянемо m -наближення

$$\begin{aligned} x_m(t, \varepsilon) = & \mu^{-(p-1)(q-1)} \sum_{i=1}^p \sum_{k=0}^m \mu^k \left(\sum_{j=0}^{\lfloor \frac{k}{q-1} \rfloor} u_j^{(i)}(t) c_{k-(q-1)j}^{(i)} \right) \exp(\varepsilon^{-h} \int_0^t \lambda_m^{(i)}(\tau, \mu_1) d\tau) + \\ & + \mu^{-(l-1)p} \sum_{i=1}^l \sum_{k=0}^m \mu^k \left(\sum_{j=0}^{\lfloor \frac{k}{p} \rfloor} v_j^{(i)}(t) \tilde{c}_{k-pj}^{(i)} \right) \exp(\varepsilon^{-h} \int_0^t \frac{d\tau}{\xi_m^{(i)}(\tau, \mu_2)}) + \\ & \mu^{-(q-l-2)p} \sum_{i=l+1}^{q-1} \sum_{k=0}^m \mu^k \left(\sum_{j=0}^{\lfloor \frac{k}{p} \rfloor} v_j^{(i)}(t) \tilde{c}_{k-pj}^{(i)} \right) \exp(-\varepsilon^{-h} \int_t^T \frac{d\tau}{\xi_m^{(i)}(\tau, \mu_2)}) + \\ & + \sum_{k=0}^{\lfloor \frac{m}{p(q-1)} \rfloor} \mu^{kp(q-1)} \tilde{v}_k(t), \end{aligned} \tag{39}$$

де

$$\lambda_m^{(i)}(t, \mu_1) = \lambda_0(t) + \sum_{k=1}^{\lfloor \frac{m}{q-1} \rfloor} \mu_1^k \lambda_k^{(i)}, \quad i = \overline{1, p}, \quad \xi_m^{(j)}(t, \mu_2) = \sum_{k=1}^{\lfloor \frac{m}{p} \rfloor} \mu_2^k \xi_k^{(j)}(t), \quad j = \overline{1, q-1}.$$

Подавши шуканий розв'язок задачі (1), (2) у вигляді $x(t, \varepsilon) = x_m(t, \varepsilon) + y_m(t, \varepsilon)$, дістанемо таку крайову задачу відносно нев'язки $y_m(t, \varepsilon)$:

$$\varepsilon^h B(t) \frac{dy_m}{dt} = A(t, \varepsilon) y_m + \mu^{m-(p-1)q} \tilde{a}(t, \varepsilon), \quad (40)$$

$$M y_m(0, \varepsilon) + N y_m(T, \varepsilon) = \mu^{m+p+q-pq} b(\varepsilon), \mu = \sqrt[p(q-1)]{\varepsilon}, \quad (41)$$

де $a(t, \varepsilon)$, $b(\varepsilon)$ — деякі обмежені вектори.

Як показано в [2], фундаментальна матриця однорідної системи (3) зображається асимптотичною формулою

$$X(t, \varepsilon) = [U_m^{(1)}(t, \varepsilon) + O(\varepsilon^\alpha); U_m^{(2)}(t, \varepsilon) + O(\varepsilon^\alpha)] \times \\ \times \text{diag}\{\exp(\varepsilon^{-h} \int_0^t \Lambda_m^{(1)}(\tau, \varepsilon) d\tau); \exp(-\varepsilon^{-h} \int_t^T \Lambda_m^{(2)}(\tau, \varepsilon) d\tau)\},$$

в якій

$$\alpha = \frac{m - (p-1)q - hp(q-1)}{p(q-1)},$$

$$\Lambda_m^{(1)}(t, \varepsilon) = \text{diag}\{\lambda_m^{(1)}(t, \varepsilon), \dots, \lambda_m^{(p)}(t, \varepsilon), (\xi_m^{(1)}(t, \varepsilon))^{-1}, \dots, (\xi_m^{(l)}(t, \varepsilon))^{-1}\},$$

$$\Lambda_m^{(2)}(t, \varepsilon) = \text{diag}\{(\xi_m^{(l+1)}(t, \varepsilon))^{-1}, \dots, (\xi_m^{(q-l-2)}(t, \varepsilon))^{-1}\},$$

$U_m^{(1)}(t, \varepsilon)$ — прямокутна $n \times (p+l)$ -матриця, стовпцями якої є вектори $u_m^{(i)}(t, \varepsilon)$, $i = \overline{1, p}$, $v_m^{(j)}(t, \varepsilon)$, $j = \overline{1, l}$, а $U_m^{(2)}(t, \varepsilon)$ — $n \times (n-p-l-1)$ -матриця, стовпцями якої є вектори $v_m^{(j)}(t, \varepsilon)$, $j = \overline{l+1, q-1}$, де

$$u_m^{(i)}(t, \varepsilon) = \sum_{k=0}^m \mu_1^k u_k^{(i)}(t), i = \overline{1, p}, v_m^{(j)}(t, \varepsilon) = \sum_{k=0}^m \mu_2^k v_k^{(j)}(t), j = \overline{1, q-1}.$$

Аналогічно виразимо й фундаментальну матрицю спряженої системи $\varepsilon^h \frac{d}{dt} B^*(t) y = -A^*(t, \varepsilon) y$:

$$Y(t, \varepsilon) = [\widehat{U}_m^{(1)}(t, \varepsilon) + O(\varepsilon^\alpha); \widehat{U}_m^{(2)}(t, \varepsilon) + O(\varepsilon^\alpha)] \times \\ \times \text{diag}\{\exp(\varepsilon^{-h} \int_0^t \Lambda_m^{(1)*}(\tau, \varepsilon) d\tau); \exp(-\varepsilon^{-h} \int_t^T \Lambda_m^{(2)*}(\tau, \varepsilon) d\tau)\}.$$

Елементи матриць $\widehat{U}_m^{(i)}(t, \varepsilon)$, $i = 1, 2$ визначаються із спряженої системи за тим же алгоритмом, що і елементи матриць $U_m^{(i)}(t, \varepsilon)$, $i = 1, 2$.

Введемо позначення

$$Y_m^{(1)}(t, \varepsilon) = \text{diag}\{\exp(\varepsilon^h \int_0^t \Lambda_m^{(1)}(\tau, \varepsilon) d\tau), 0\},$$

$$Y_m^{(2)}(t, \varepsilon) = \text{diag}\{0, \exp(-\varepsilon^{-h} \int_t^T \Lambda_m^{(2)}(\tau, \varepsilon) d\tau)\},$$

де нульові блоки мають розмірність $(n - 1 - l) \times (n - 1 - l)$ і $l \times l$ відповідно. Тоді

$$X(t, \varepsilon) = X_1(t, \varepsilon) + X_2(t, \varepsilon),$$

де

$$X_i(t, \varepsilon) = [U_m^{(1)}(t, \varepsilon) + O(\varepsilon^\alpha); U_m^{(2)}(t, \varepsilon) + O(\varepsilon^\alpha)] Y_m^{(i)}(t, \varepsilon), i = 1, 2.$$

Тоді згідно з [2, с.62-64] загальний розв'язок системи (40) можна подати у вигляді

$$y_m(t, \varepsilon) = X(t, \varepsilon)c(\varepsilon) + \int_0^t X_1(t, \varepsilon)Y^*(\tau, \varepsilon)q(\tau, \varepsilon)d\tau + \int_T^t X_2(t, \varepsilon)Y^*(\tau, \varepsilon)q(\tau, \varepsilon)d\tau - \\ - \tilde{\varphi}(t)(A(t, \varepsilon)\tilde{\varphi}, \tilde{\psi})^{-1}\tilde{\psi}^*q(t, \varepsilon), \\ q(t, \varepsilon) = \mu^{m-(p-1)q-p(q-1)h}\tilde{a}(t, \varepsilon).$$

Підставивши цей вираз у крайову умову (41), встановимо, що із неї однозначно визначається вектор $c(\varepsilon)$, а шуканий розв'язок задачі (40),(41) виражається формулою

$$y_m(t, \varepsilon) = (Gq)(t, \varepsilon) + \mu^{m+p+q-pq} X(t, \varepsilon)([MU_m^{(1)}(0, \varepsilon); NU_m^{(2)}(1, \varepsilon)] + O(\varepsilon^\alpha))^{-1}b(\varepsilon), \quad (42)$$

у якій

$$(Gq)(t, \varepsilon) = \int_0^T G_0(t, \tau, \varepsilon)q(\tau, \varepsilon)d\tau + \\ + X(t, \varepsilon)([MU_m^{(1)}(0, \varepsilon); NU_m^{(2)}(T, \varepsilon)]^{-1} + O(\varepsilon^\alpha))(M\xi(0, \varepsilon) + N\xi(T, \varepsilon)) - \xi(t, \varepsilon), \\ \xi(t, \varepsilon) = \tilde{\varphi}(t)(A(t, \varepsilon)\tilde{\varphi}, \tilde{\psi})^{-1}\tilde{\psi}^*q(t, \varepsilon),$$

а $G(t, \tau, \varepsilon)$ — матриця Гріна, яка має наступну структуру:

$$G_0(t, \tau, \varepsilon) = \left\{ \begin{array}{l} (U_m^{(1)}(t, \varepsilon) + O(\varepsilon^\alpha)) \exp \left(\varepsilon^{-h} \int_\tau^t \Lambda_m^{(1)}(s, \varepsilon) ds \right) \times \\ \quad \times [\widehat{U}_m^{(1)*}(\tau, \varepsilon) + O(\varepsilon^\alpha)] + K_m(t, \tau, \varepsilon), \\ \quad \text{якщо } 0 \leq \tau < t \leq T, \\ \\ (U_m^{(2)}(t, \varepsilon) + O(\varepsilon^{m+1})) \exp \left(-\varepsilon^{-h} \int_t^\tau \Lambda_m^{(2)}(s, \varepsilon) ds \right) \times \\ \quad \times [\widehat{U}_m^{(2)*}(\tau, \varepsilon) + O(\varepsilon^{m+1})] + K_m(t, \tau, \varepsilon), \\ \quad \text{якщо } 0 \leq t \leq \tau \leq T, \end{array} \right.$$

де

$$K_m(t, \tau, \varepsilon) = (U_m(t, \varepsilon) + O(\varepsilon^\alpha))(Y_m^{(1)}(t, \varepsilon) + Y_m^{(2)}(t, \varepsilon)) \times \\ \times ([MU_m^{(1)}(0, \varepsilon); NU_m^{(2)}(T, \varepsilon)] + O(\varepsilon^\alpha))^{-1} \times$$

$$\begin{aligned} & \times [(MU_m^{(2)}(0, \varepsilon) + O(\varepsilon^\alpha)) \exp(-\varepsilon^{-h} \int_0^\tau \Lambda_m^{(2)}(s, \varepsilon) ds) (\widehat{U}_m^{(2)*}(\tau, \varepsilon) + O(\varepsilon^\alpha)) - \\ & - (NU_m^{(1)}(T, \varepsilon) + O(\varepsilon^\alpha)) \exp(\varepsilon^{-h} \int_\tau^T \Lambda_m^{(1)}(s, \varepsilon) ds) (\widehat{U}_m^{(1)*}(\tau, \varepsilon) + O(\varepsilon^\alpha))]. \end{aligned}$$

Взявши до уваги, що

$$[MU_m^{(1)}(0, \varepsilon) + O(\varepsilon^\alpha); NU_m^{(2)}(T, \varepsilon) + O(\varepsilon^\alpha)]^{-1} = \mu^{-(p-1)(q-1)} R(\varepsilon),$$

де $R(\varepsilon)$ — обмежена квадратна матриця $(n-1)$ -го порядку і врахувавши обмеженість всіх векторних і матричних функцій, які входять у праву частину рівності (42) і перейшовши в ній до оцінок за нормою, дістанемо таку асимптотичну оцінку для нев'язки $y_m(t, \varepsilon)$:

$$\|y_m(t, \varepsilon)\| \leq c\mu^{m-p(q-1)(h+1)-(p-1)(2q-1)}, \mu = \sqrt[p(q-1)]{\varepsilon}.$$

У результаті проведених викладок приходимо до наступної теореми.

Теорема 1. *Якщо гранична в'язка матриць $A_0 - \lambda_0 B$ має на відрізку $[0; T]$ один скінченний елементарний дільник кратністю p і один нескінченний — кратністю $q = n - p$, M, N — прямокутні матриці розмірністю $(n-1) \times n$, і виконуються умови 1° – 4°, (8), (20), (25), (27), (30), то при досить малих ε існує єдиний розв'язок крайової задачі (1), (2), що виражається асимптотичною формулою*

$$x(t, \varepsilon) = x_m(t, \varepsilon) + O(\varepsilon^\gamma),$$

де $\gamma = \frac{m-p(q-1)(h+1)-(p-1)(2q-1)}{p(q-1)}$, а вектор $x_m(t, \varepsilon)$ зображається у вигляді розв'язку (39), коефіцієнти якого визначаються за описаним алгоритмом.

Перелік цитованих джерел

1. Віра М. Б. Двоточкова крайова задача для вироджених сингулярно збурених лінійних систем диференціальних рівнянь / М. Б. Віра // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 1. Фізико-математичні науки. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова. — 2008. — № 9. — С. 47-64.
2. Самойленко А. М. Лінійні системи диференціальних рівнянь з виродженнями / Самойленко А. М., Шкіль М. І., Яковець В. П. — Київ: Вища школа, 2000. — 294 с.
3. Шкіль Н. И. Асимптотическое интегрирование линейных систем дифференциальных уравнений с вырождениями / Шкіль Н. И., Старун И. И., Яковець В. П. — Київ: Вища школа, 1991. — 207 с.
4. Яковець В. П. Про побудову асимптотичних розв'язків двоточкових крайових задач для вироджених сингулярно збурених систем диференціальних рівнянь / В. П. Яковець, М. Б. Віра // Нелінійні коливання. — 2010. — Т. 13, № 2. — С. 272-286.

Получена 02.04.2011